

Warszawa, 13 sierpnia 2020 r.

BAS-WAPM-1725/20
TRYB PILNY

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Joanna Borowiak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W art. 1 projektu proponuje się dodanie art. 15m¹ w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 12 miesięcy po ich odwołaniu, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie mógł przeznaczać środki budżetu państwa z części, której jest dysponentem, na wsparcie finansowe twórców i artystów w postaci pomocy socjalnej. Podstawowe zasady udzielania tego wsparcia finansowego ustalono w ust. 2-4, natomiast ust. 5 wskazanego artykułu zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków uzyskiwania wsparcia finansowego.

W art. 2 projektu ustawy proponuje się dodanie ust. 29-31 w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach

¹ Dz. U. poz. 374, ze zmianami.

związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw². Zgodnie z proponowanym ust. 29 Rada Ministrów ma określić, w drodze uchwały, zasady rozdziału i przekazywania wsparcia pochodzącego ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla samorządowych instytucji artystycznych w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej³, organizacji pozarządowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴ prowadzących działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca oraz przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁵ prowadzących działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, zakres, sposób i termin przedstawiania informacji o wykorzystaniu wsparcia oraz sposób udzielania wsparcia przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub przez wskazane państwowe instytucje kultury podległe ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W myśl projektowanego ust. 30 powyższe wsparcie ma być udzielane jako pomoc operacyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego zgodnie z art. 53 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu⁶. Projektowany ust. 31 upoważnia Radę Ministrów do określenia w drodze uchwały szczegółowych zasad udzielania takiej pomocy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić:

- art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej jako „TfUE”), dotyczące przyznawania pomocy publicznej;
- rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁷ (dalej jako „rozporządzenie 2015/1589”).

Artykuł 107 ust. 1 TfUE stanowi, że wszelka pomoc przyznawana przez państwa członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową

² Dz. U. poz. 568, ze zmianami.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 194.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, ze zmianami.

⁶ Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1, ze zmianami.

⁷ Dz. Urz. UE L 248 z 24.9.2015, s. 9.

między państwami członkowskimi. Za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana m.in. pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w UE w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem (art. 107 ust. 3 lit. d TfUE).

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu artykułu 107 TfUE, wszczyna bezzwłocznie procedurę wyjaśniającą (art. 108 ust. 2 TfUE). Dane państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

Tryb informowania Komisji o planach przyznania pomocy oraz konsekwencje braku takiego poinformowania określa rozporządzenie 2015/1589. Zgodnie z art. 1 lit. d rozporządzenia 2015/1589 „program pomocowy” oznacza każde działanie, na którego podstawie, bez potrzeby dalszych środków wdrażających, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w akcie w sposób ogólny i abstrakcyjny oraz każde działanie, na którego podstawie pomoc, która nie jest związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony lub w nieokreślonej kwocie.

„Nowa pomoc” w rozumieniu art. 1 lit. c rozporządzenia 2015/1589 oznacza każdą pomoc, czyli programy pomocowe i pomoc indywidualną, która nie jest pomocą istniejącą, włącznie ze zmianami istniejącej pomocy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia 2015/1589 z zastrzeżeniem odmiennych przepisów rozporządzeń wydanych zgodnie z art. 109 TfUE lub innych jego przepisów, zainteresowane państwo członkowskie zgłasza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy.

Zgodnie z art. 16 w zw. z art. 1 lit. f rozporządzenia 2015/1589 pomoc niezgodna z prawem, czyli wprowadzona w życie z naruszeniem art. 108 ust. 3 TfUE, podlega zwrotowi wraz z odsetkami.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Proponowane przepisy art. 15^m ustawy zmienianej w art. 1 projektu oraz art. 65 ust. 29-31 ustawy zmienianej w art. 2 projektu zawierają elementy wskazujące na to, że potencjalnie mogą one stanowić pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TfUE. Przewidują one bowiem udzielanie przedsiębiorcom wsparcia finansowego ze środków państwowych. Należy jednak zauważyć, iż w obu przypadkach projektowane przepisy ustawowe nie określają w pełni zasad udzielania takiej pomocy, gdyż przewidują w tym celu konieczność wydania aktów wykonawczych – odpowiednio w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i uchwał Rady

Ministrów⁸. Wynika z tego, że projekt ustawy nie spełnia przesłanek uznania go za „program pomocowy” w rozumieniu art. 1 lit. d rozporządzenia 2015/1589. Przywołany przepis definiuje taki program jako działanie, na którego podstawie, bez potrzeby dalszych środków wdrażających, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w akcie w sposób ogólny i abstrakcyjny. Projektowane regulacje wymagają przyjęcia takich środków wdrażających właśnie w postaci wskazanych wyżej aktów wykonawczych. W konsekwencji dopiero po przyjęciu tych aktów będzie można dokonać oceny tego, czy przepisy projektowanej ustawy wraz z aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie stanowią „program pomocowy” i w razie konieczności podjąć wymagane działania w zakresie jego notyfikacji.

W świetle powyższego można stwierdzić, że projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

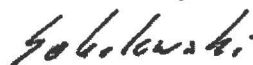
4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

⁸ Należy zasygnalizować, że właściwą formą określenia zasad udzielania wsparcia podmiotom prywatnym, niepodporządkowanym Radzie Ministrów (projektowane art. 65 ust. 29 i ust. 31), jest akt prawa powszechnie obowiązującego.

Warszawa, 13 sierpnia 2020 r.

BAS-WAPM-1726/20

TRYB PILNY

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Joanna Borowiak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W art. 1 projektu proponuje się dodanie art. 15m¹ w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 12 miesięcy po ich odwołaniu, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie mógł przeznaczać środki budżetu państwa z części, której jest dysponentem, na wsparcie finansowe twórców i artystów w postaci pomocy socjalnej. Podstawowe zasady udzielania tego wsparcia finansowego ustalono w ust. 2-4, natomiast ust. 5 wskazanego artykułu zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków uzyskiwania wsparcia finansowego.

W art. 2 projektu ustawy proponuje się dodanie ust. 29-31 w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz

¹ Dz. U. poz. 374, ze zmianami.

niektórych innych ustaw². Zgodnie z proponowanym ust. 29 Rada Ministrów ma określić, w drodze uchwały, zasady rozdziału i przekazywania wsparcia pochodzącego ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla samorządowych instytucji artystycznych w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej³, organizacji pozarządowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴ prowadzących działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca oraz przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁵ prowadzących działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, zakres, sposób i termin przedstawiania informacji o wykorzystaniu wsparcia oraz sposób udzielania wsparcia przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub przez wskazane państwowe instytucje kultury podległe ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W myśl projektowanego ust. 30 powyższe wsparcie ma być udzielane jako pomoc operacyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego zgodnie z art. 53 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu⁶. Projektowany ust. 31 upoważnia Radę Ministrów do określenia w drodze uchwały szczegółowych zasad udzielania takiej pomocy.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

² Dz. U. poz. 568, ze zmianami.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 194.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, ze zmianami.

⁶ Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1, ze zmianami.